

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

KOMITET REGIONÓW

133. SESJA PLENARNA KR-U, 6.2.2019–7.2.2019

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Program „Kreatywna Europa” i nowy europejski program na rzecz kultury

(2019/C 168/07)

Sprawozdawca:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitótfalu village
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa”(2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 COM(2018) 366 final Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowy europejski program na rzecz kultury” COM(2018) 267 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa”(2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 Preambuła, motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Program powinien uwzględniać dwoisty charakter sektora kultury i sektora kreatywnego, uznając, z jednej strony, wewnętrzną i artystyczną wartość kultury, a z drugiej strony wartość ekonomiczną tych sektorów, w tym ich szerszy wkład we wzrost i konkurencyjność, kreatywność i innowacyjność. Wymaga to silnego europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności dynamicznego europejskiego przemysłu audiowizualnego, z uwzględnieniem możliwości dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców oraz jego znaczenia gospodarczego, w tym dla innych sektorów kreatywnych oraz turystyki kulturalnej. [...]	Program powinien uwzględniać dwoisty charakter sektora kultury i sektora kreatywnego, uznając, z jednej strony, wewnętrzną i artystyczną wartość kultury, a z drugiej strony wartość ekonomiczną tych sektorów oraz ich szerszy wkład we wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii Europejskiej, jak również w konkurencyjność, kreatywność i innowacyjność. Wymaga to silnego europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności dynamicznego europejskiego przemysłu audiowizualnego, z uwzględnieniem możliwości dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców oraz jego znaczenia gospodarczego, w tym dla innych sektorów kreatywnych, rozwoju terytorialnego i jego powiązań ze strategią inteligentnej specjalizacji oraz turystyki kulturalnej.

Uzasadnienie

Regionalna i europejska współpraca terytorialna przyczynia się do wzrostu gospodarczego i tworzy miejsca pracy oraz promuje Europę jako docelowe miejsce podróży, również za pośrednictwem makroregionalnych szlaków kulturowych. Można wykorzystać te doświadczenia, aby wpływ kultury na danym terytorium uwzględnił przepisy art. 174 TFUE, a także wzmocnić rolę kultury w oparciu o innowacje rozwoju terytorialnym. Jak wskazano w planie działania związanym z nowym europejskim programem na rzecz kultury, Komisja zamierza „ nadal wspierać regiony realizujące strategię inteligentnej specjalizacji oraz strategię makroregionalną skoncentrowane na kulturze i propagowaniu zrównoważonej turystyki kulturalnej”.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa”(2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 Preambuła, motyw 20

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie Unii mają sięgnąć 25 % . Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście odpowiednich ocen i procesów przeglądu.	Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii jako lidera na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie Unii mają sięgnąć 30 %, jak również do uwzględnienia celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich politykach UE . Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście odpowiednich ocen i procesów przeglądu.

Uzasadnienie

Poprawka ma podkreślić znaczenie celów zrównoważonego rozwoju i odzwierciedlić stanowisko KR-u w sprawie ich finansowania.

Poprawka 3

Preambuła, motyw 22

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<i>Europejska Akademia Filmowa, od momentu jej utworzenia, wypracowała wyjątkową wiedzę ekspercką i znajduje się w uprzywilejowanej pozycji, by stworzyć ogólnoeuropejską społeczność filmowców i specjalistów z branży filmowej, promować i rozpowszechniać europejskie filmy poza granicami krajów produkcji oraz rozwijać prawdziwie europejską publiczność. Orkiestra powinna zatem kwalifikować się do bezpośredniego wsparcia Unii.</i>	

Uzasadnienie

Zapis ten stanowi nieuzasadnioną pozytywną dyskryminację na korzyść tego organu. Nie ma wystarczającego uzasadnienia potrzeby bezpośredniego wsparcia UE dla tego organu, a wszelkie bezpośrednie wsparcie nie byłoby przejrzyste.

Poprawka 4

Preambuła, motyw 23

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej, od momentu jej utworzenia, wypracowała wyjątkową wiedzę ekspercką w zakresie promowania dialogu międzykulturowego, wzajemnego poszanowania i zrozumienia poprzez kulturę. Szczególny charakter Młodzieżowej Orkiestry Unii Europejskiej polega na tym, że jest to orkiestra europejska, która przekracza granice kultur i składa się z młodych muzyków wybranych na podstawie surowych kryteriów artystycznych w wyniku organizowanych co roku rygorystycznych przesłuchań we wszystkich państwach członkowskich. Orkiestra powinna zatem kwalifikować się do bezpośredniego wsparcia Unii.	Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej, od momentu jej utworzenia, wypracowała wyjątkową wiedzę ekspercką w zakresie promowania dialogu międzykulturowego, wzajemnego poszanowania i zrozumienia poprzez kulturę. Szczególny charakter Młodzieżowej Orkiestry Unii Europejskiej polega na tym, że jest to orkiestra europejska, która przekracza granice kultur i składa się z młodych muzyków wybranych na podstawie surowych kryteriów artystycznych w wyniku organizowanych co roku rygorystycznych przesłuchań we wszystkich państwach członkowskich. Zatem, pod warunkiem że wszystkie zainteresowane strony będą w pełni przestrzegać niniejszego rozporządzenia , orkiestra powinna kwalifikować się do bezpośredniego wsparcia Unii.

Uzasadnienie

Ze względów wymienionych w tekście Komisji, Młodzieżowa Orkiestra Europejska powinna kwalifikować się do otrzymania bezpośredniego wsparcia od UE i w ramach programu „Kreatywna Europa” na lata 2021 – 2027, pod warunkiem że wszystkie zasady finansowania są przestrzegane.

Poprawka 5

Preambuła, motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>W celu zapewnienia skutecznego przydziału środków z budżetu ogólnego Unii konieczne jest zapewnienie europejskiej wartości dodanej wszystkich działań prowadzonych w ramach programu, ich komplementarności z działaniami państw członkowskich, przy jednoczesnym dążeniu do spójności, i synergii z programami finansowania wspierającymi obszary polityki ściśle powiązane ze sobą, jak również z przekrojowymi politykami, takimi jak unijna polityka konkurencji, oraz komplementarności wobec nich.</p>	<p>W celu zapewnienia skutecznego przydziału środków z budżetu ogólnego Unii konieczne jest zapewnienie europejskiej wartości dodanej wszystkich działań prowadzonych w ramach programu, ich komplementarności z działaniami państw członkowskich i regionów, przy jednoczesnym dążeniu do spójności, i synergii z programami finansowania wspierającymi obszary polityki ściśle powiązane ze sobą, jak również z przekrojowymi politykami, takimi jak unijna polityka konkurencji, oraz komplementarności wobec nich.</p>

Uzasadnienie

Należy również uwzględnić komplementarność z działaniami regionów, gdyż na tym poziomie sprawowania rządów istnieją strategie polityczne powiązane ze specyfiką tych obszarów, a zwłaszcza regionów najbardziej oddalonych.

Poprawka 6

Preambuła, dodać nowy motyw po motywie 34

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>Zgodnie z art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej program powinien uwzględniać szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych (strukturalną, społeczną i gospodarczą). Należy przyjąć środki w ramach wszystkich komponentów programu, aby zwiększyć udział regionów najbardziej oddalonych oraz ułatwić wymianę kulturalną między tymi regionami a resztą UE i światem. Ponadto przewiduje się działania następcze i ocenę tych środków.</p>

Uzasadnienie

Program musi zawierać odniesienie do szczególnej sytuacji tych regionów, ponieważ mimo odległości stanowią one część niektórych państw członkowskich UE. Ponieważ wzbogacają one europejską kulturę, należy wzmocnić ich stosunki kulturalne z Unią, nawet jeśli obecny program nie zawiera odniesienia do nich.

Poprawka 7

Artykuł 3 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>a) wzmocnianie gospodarczego, społecznego i zewnętrznego wymiaru współpracy na poziomie europejskim w celu rozwijania i propagowania europejskiej różnorodności kulturowej i europejskiego dziedzictwa kulturowego, zwiększenia konkurencyjności europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego oraz zacieśniania międzynarodowych stosunków kulturalnych;</p>	<p>(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;</p>

Uzasadnienie

Należy poszerzyć zakres celów szczegółowych programu poza sektor kultury i sektor kreatywny poprzez skoncentrowanie się na mikroprzedsiębiorstwach oraz małych i średnich przedsiębiorstwach, by w sposób bardziej precyzyjny odzwierciedlić rzeczywiste warunki pracy w wymienionych sektorach.

Poprawka 8

Artykuł 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Zgodnie z celami, o których mowa w art. 3, komponent KULTURA ma następujące priorytety:</p> <p>a) wzmocnienie transgranicznego wymiaru europejskich podmiotów działających w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz rozpowszechnianie utworów europejskich;</p> <p>b) zwiększenie uczestnictwa w kulturze w całej Europie;</p> <p>c) przyczynianie się do zwiększenia odporności społecznej i włączenia społecznego za pośrednictwem kultury i dziedzictwa kulturowego;</p> <p>d) wzmocnienie zdolności europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego do rozwijania się oraz tworzenia miejsc pracy i generowania wzrostu gospodarczego;</p> <p>e) wzmocnienie tożsamości europejskiej i europejskich wartości dzięki świadomości kulturalnej, edukacji artystycznej i kreatywności opartej na kulturze w edukacji;</p> <p>(f) g) wniesienie wkładu w globalną strategię Unii dotyczącą stosunków międzynarodowych poprzez dyplomację kulturalną;</p>	<p>Zgodnie z celami, o których mowa w art. 3, komponent KULTURA ma następujące priorytety:</p> <p>a) wzmocnienie transgranicznego wymiaru europejskich podmiotów działających w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz rozpowszechnianie utworów europejskich przy uwzględnieniu regionów o specyficznych utrudnieniach geograficznych, tj. m.in. regionów najbardziej oddalonych;</p> <p>b) zwiększenie uczestnictwa w kulturze w całej Europie;</p> <p>c) przyczynianie się do zwiększenia odporności społecznej i włączenia społecznego oraz stymulowanie innowacji za pośrednictwem kultury i dziedzictwa kulturowego;</p> <p>d) wzmocnienie zdolności europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego do rozwijania się oraz tworzenia miejsc pracy i generowania wzrostu gospodarczego, a także przyczyniania się do lokalnego i regionalnego rozwoju;</p> <p>e) wzmocnienie tożsamości europejskiej i europejskich wartości dzięki świadomości i wymianie kulturalnej, edukacji artystycznej i kreatywności opartej na kulturze w edukacji;</p> <p>(f) g) wniesienie wkładu w globalną strategię Unii dotyczącą stosunków międzynarodowych poprzez dyplomację kulturalną oraz uwzględnienie regionów najbardziej oddalonych jako kluczowych podmiotów;</p>

Uzasadnienie

Szczególną uwagę należy zwrócić na odległe obszary o utrudnieniach geograficznych. Ta specyficzna sytuacja regionów najbardziej oddalonych została uznana w art. 349 TFUE.

Poprawka 9

Artykuł 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(d) tworzenie i wspieranie biur programu w celu promowania programu w poszczególnych krajach, a także pobudzanie transgranicznej współpracy w sektorze kultury i sektorze kreatywnym.	(d) tworzenie i wspieranie biur programu oraz ich sieci w celu promowania programu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w poszczególnych krajach, a także pobudzanie transgranicznej współpracy w sektorze kultury i sektorze kreatywnym.

Uzasadnienie

Jak podkreślono w sprawozdaniu z oceny śródkresowej programu „Kreatywna Europa”(2014–2020), program dociera do obywateli za pośrednictwem wspieranych prac i działań i wzbogaca ich tożsamość europejską. Ogólne powodzenie programu zależy od skuteczności rozpowszechniania informacji i przekazywania wiedzy na temat możliwości i wyzwań na odpowiednim szczeblu. Biura programu „Kreatywna Europa” należy zachęcać do rozwijania ich roli, przez dzielenie się sukcesami nie tylko z własnych krajów, ale przede wszystkim na szczeblu paneuropejskim, jak też w układzie lokalnym i regionalnym.

Poprawka 10

Artykuł 7 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi 1 850 000 000 EUR według cen bieżących.	Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi 2 000 000 000 EUR według cen bieżących.
Program jest realizowany zgodnie z następującym orientacyjnym podziałem finansowym:	Program jest realizowany zgodnie z następującym orientacyjnym podziałem finansowym:
— do 609 000 000 EUR na realizację celu, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) (komponent KULTURA);	— do 759 000 000 EUR na realizację celu, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) (komponent KULTURA);
— do 1 081 000 000 EUR na realizację celu, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) (komponent MEDIA);	— do 1 081 000 000 EUR na realizację celu, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) (komponent MEDIA);
— do 160 000 000 EUR na działania, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) (komponent MIĘDZYSEKTOROWY);	— do 160 000 000 EUR na działania, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) (komponent MIĘDZYSEKTOROWY);

Uzasadnienie

Kultura i dziedzictwo kulturowe należy lepiej włączać do priorytetów kolejnych WRF zarówno poprzez uwzględnianie ich w głównym nurcie polityki, jak i poprzez przyznanie środków przekraczających 2 mld EUR na program „Kreatywna Europa”. Na komponent MEDIA planuje się niemal 78 % środków finansowych więcej niż na komponent KULTURA, mimo iż komponent KULTURA obejmuje więcej sektorów sztuki. Proponujemy zatem przeznaczyć powiększenie puli środków wysokości 150 000 000 EUR na komponent KULTURA.

Poprawka 11

Artykuł 7 ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przeniesione do programu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z [art. 62 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z [art. 62 ust. 1 lit. c)] tego rozporządzenia. W miarę możliwości środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.	Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przeniesione do programu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z [art. 62 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z [art. 62 ust. 1 lit. c)] tego rozporządzenia. Środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.

Uzasadnienie

Art. 7 ust. 4 wniosku, mówiący o tym, że państwo członkowskie przekazuje część wspólnie zarządzanych zasobów na program „Kreatywna Europa”, budzi pewne obawy. W tym przypadku państwo członkowskie nie ma wystarczających gwarancji, że te zasoby zostaną przydzielone na jego korzyść. Dlatego wniosek należy opracować w taki sposób, by te zasoby na pewno były wykorzystywane z korzyścią dla danego państwa członkowskiego.

Poprawka 12

Nowy artykuł 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	<p>Procedura komitetowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komisję wspomaga komitet („komitet ds. »Kreatywnej Europy«”). Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011. 2. Komitet ds. „Kreatywnej Europy” może zbierać się w szczególnych składach, by zajmować się konkretnymi kwestiami dotyczącymi podprogramów oraz komponentu międzysektorowego. 3. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. 4. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Uzasadnienie

Zasady pomocniczości i proporcjonalności mogą zostać w pełni zrealizowane jedynie, jeśli we wniosku zostanie przywrócona „procedura komitetowa” w celu zapewnienia kontroli państw członkowskich nad zarządzaniem programem.

Poprawka 13

Artykuł 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia ogólną spójność programu ze stosownymi politykami i programami – w szczególności dotyczącymi równowagi płci, edukacji, młodzieży i solidarności, zatrudnienia i włączenia społecznego, badań naukowych i innowacji, przemysłu i przedsiębiorstw, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, środowiska i działań w dziedzinie klimatu, polityki spójności, polityki regionalnej i miejskiej, pomocy państwa oraz współpracy międzynarodowej i rozwoju – oraz komplementarność wobec tych polityk i programów.</p>	<p>Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia ogólną spójność programu ze stosownymi politykami i programami – w szczególności dotyczącymi równowagi płci, edukacji, młodzieży i solidarności, ochrony mniejszości, a w szczególności ochrony dziedzictwa autochtonicznych mniejszości narodowych, etnicznych i językowych, zatrudnienia i włączenia społecznego, badań naukowych i innowacji, zrównoważonej turystyki, przemysłu i przedsiębiorstw, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, środowiska i działań w dziedzinie klimatu, polityki spójności, polityki regionalnej i miejskiej, pomocy państwa oraz współpracy międzynarodowej i rozwoju – oraz komplementarność wobec tych polityk i programów.</p>

Uzasadnienie

Turystyka związana z dziedzictwem kulturowym w dużej mierze przyczynia się do atrakcyjności Europy, jej regionów, miast i obszarów wiejskich z punktu widzenia przychodzących inwestycji sektora prywatnego, rozwoju kreatywnych dzielnic kulturalnych oraz przyciągania talentów i przedsiębiorstw wybierających swobodnie miejsce działalności, co podnosi konkurencyjność regionów i krajów zarówno w Europie, jak i na świecie. Ponadto, jako że liczni obywatele Unii Europejskiej (ok. 50 mln osób) mają obywatelstwo, które nie odpowiada ich językowi ojczystemu i ich narodowości, należy w unijnym procesie legislacyjnym wziąć także pod uwagę ich interesy.

Poprawka 14

Artykuł 18 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu.</p>	<p>Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak sprawozdanie z oceny śródkresowej przedkłada się nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu.</p>

Uzasadnienie

Sprawozdanie z oceny śródkresowej ma instrumentalne znaczenie dla opracowania następnego programu ramowego, dlatego musi być gotowe i udostępnione odpowiednio wcześniej przed następnym okresem planowania.

Poprawka 15

Załącznik 1 komponent KULTURA

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Działania sektorowe:</p> <p>a) Wsparcie dla sektora muzycznego: promowanie różnorodności, kreatywności i innowacji w dziedzinie muzyki, w szczególności dystrybucji utworów muzycznych w Europie i poza nią, działania szkoleniowe i zdobywanie nowej publiczności dla europejskiego repertuaru, jak i wspieranie gromadzenia i analizowania danych;</p> <p>b) Wsparcie dla sektora księgarskiego i wydawniczego: ukierunkowane działania promujące różnorodność, kreatywność i innowacje, w szczególności tłumaczenie i promowanie europejskiej literatury w różnych państwach Europy i poza jej granicami, szkolenia i wymiany dla osób zawodowo związanych z branżą, autorów i tłumaczy, jak i transnarodowe projekty związane ze współpracą, innowacją i rozwojem w branży;</p> <p>c) Wsparcie dla sektora architektury i sektora dziedzictwa kulturowego: ukierunkowane działania na rzecz mobilności podmiotów działających w tych sektorach, budowanie zdolności, rozwój widowni oraz umiędzynarodowienie sektora dziedzictwa kulturowego i sektora architektury, promowanie podejścia Baukultur, wspieranie zachowania, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego i jego wartości poprzez zwracanie uwagi na te tematy, tworzenie sieci kontaktów i działania w zakresie wzajemnego uczenia się;</p> <p>d) Wsparcie dla innych sektorów: ukierunkowane działania na rzecz rozwoju kreatywnych aspektów sektorów mody i wzornictwa oraz turystyki kulturalnej, jak i ich promowanie poza granicami Unii Europejskiej.</p>	<p>Działania sektorowe:</p> <p>a) Wsparcie dla sektora muzycznego: promowanie różnorodności, kreatywności i innowacji w dziedzinie muzyki, w szczególności dystrybucji utworów muzycznych w Europie i poza nią, działania szkoleniowe i zdobywanie nowej publiczności dla europejskiego repertuaru, jak i wspieranie gromadzenia i analizowania danych;</p> <p>b) Wsparcie dla sektora księgarskiego i wydawniczego: ukierunkowane działania promujące różnorodność, kreatywność i innowacje, w szczególności tłumaczenie i promowanie europejskiej literatury w różnych państwach Europy i poza jej granicami, szkolenia i wymiany dla osób zawodowo związanych z branżą, autorów i tłumaczy, jak i transnarodowe projekty związane ze współpracą, innowacją i rozwojem w branży;</p> <p>c) Wsparcie dla sektora architektury i sektora dziedzictwa kulturowego: ukierunkowane działania na rzecz mobilności podmiotów działających w tych sektorach, budowanie zdolności, rozwój widowni oraz umiędzynarodowienie sektora dziedzictwa kulturowego i sektora architektury, promowanie podejścia Baukultur, wspieranie zachowania, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego, w tym tradycyjnej kultury ludowej, i jego wartości poprzez zwracanie uwagi na te tematy, tworzenie sieci kontaktów i działania w zakresie wzajemnego uczenia się;</p> <p>d) Wsparcie dla innych sektorów: ukierunkowane działania na rzecz rozwoju kreatywnych aspektów sektorów mody i wzornictwa oraz turystyki kulturalnej, jak i ich promowanie poza granicami Unii Europejskiej.</p>

Uzasadnienie

Tradycyjne formy kultury ludowej (rzemiosło, muzyka, taniec itp.) stanowią ważne źródło żywotności w szczególności osiedli wiejskich, źródło rozwoju lokalnego i regionalnego oraz europejskiej wymiany kulturowej, a także narzędzie służące umocnieniu europejskiej tożsamości kulturowej i zachowaniu zasady „jedność w różnorodności”.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Program „Kreatywna Europa”

1. Przychylnie przyjmuje wniosek Komisji dotyczący kontynuacji bieżącego programu „Kreatywna Europa” jako samodzielnego programu, uwzględniającego wszystkie podmioty z sektora kultury. Autonomiczne ramy finansowe są najlepszym sposobem na zapewnienie kontynuacji osiągnięć z okresu 2014–2020, jak też umożliwienie dokonania rzetelnej oceny w przyszłości.

2. Przypomina, że program „Kreatywna Europa” jest elementem szerszego wniosku dotyczącego następnych wieloletnich ram finansowych (opublikowanego w dniu 2 maja 2018 r.), zatem wynik negocjacji w sprawie projektu budżetu ma duży wpływ na ostateczną formę i treść programu. Program „Kreatywna Europa” ma istotne znaczenie dla rozwijania sektora kultury i jego umiędzynarodowienia. Dlatego zwiększenie zasobów programu przyjmuje się z zadowoleniem. Niezwykle ważne jest, aby nie zmniejszać udziału programu w całkowitym budżecie UE, szczególnie z racji wyzwań związanych ze współpracą europejską.
3. Zwraca uwagę na rozwój kultury jako obszaru politycznego: rośnie liczba projektów międzysektorowych związanych z kulturą, obejmujących takie obszary jak rewitalizacja obszarów miejskich, niezależność młodych ludzi, zdrowie, dobrostan oraz włączenie społeczne. Komitet z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wniosek odzwierciedla to zjawisko.
4. Jeśli chodzi o rolę kultury i sztuki w budowaniu tożsamości i zapewnianiu spójności, podkreśla znaczenie wolności artystycznej i wolności wypowiedzi, które należy zagwarantować zgodnie z uniwersalnymi wartościami takimi jak godność osoby ludzkiej, równość i solidarność, a także zgodnie z zasadami demokracji i praworządności.
5. Ponadto aby rozwijać „europejską tożsamość obywatelską”, istotne są działania i środki na rzecz upowszechniania wiedzy o tym, co wspólne dla wszystkich Europejczyków, w takich obszarach jak historia, kultura i dziedzictwo. W związku z tym szczególnie znaczenie mają poszerzony program „Kreatywna Europa” i program na rzecz kultury.
6. Wyraża zadowolenie, że wniosek odzwierciedla społeczny, gospodarczy i zewnętrzny wymiar, jak również dziedzictwo kulturowe i cyfrowe jako dwa przekrojowe działania nowego europejskiego programu na rzecz kultury przez przypisywanie im odpowiednich działań.
7. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie międzynarodowego wymiaru wniosku, ale zwraca uwagę na wyzwania wiążące się z uzgadnianiem priorytetów w ramach UE i poza nią.
8. Z zadowoleniem przyjmuje odniesienia w programie do synergii z – między innymi – polityką regionalną oraz polityką dotyczącą obszarów miejskich i wiejskich, która „ma instrumentalne znaczenie dla promowania przywrócenia dziedzictwa kulturowego oraz wspierania sektora kultury i sektora kreatywnego”⁽¹⁾.
9. Proponuje dalsze uwypuklenie odniesienia do kluczowej roli samorządów terytorialnych w promowaniu i wychwalaniu życia artystycznego i kulturalnego ich społeczności oraz nawołuje do zwiększenia udziału tych samorządów w programie. Podkreśla w tym kontekście, że należy znaleźć odpowiednią równowagę między przeznaczaniem zasobów na duże, szeroko zakrojone projekty a finansowaniem środków i działań skupionych na poziomie lokalnym i regionalnym, w tym realizowanych przez MŚP.
10. Ponownie przypomina, że mikroprzedsiębiorstwa, MŚP oraz firmy prowadzone przez osoby pracujące na własny rachunek stanowią większość przedsiębiorstw działających w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, co wymaga podejmowania inicjatyw i odpowiedniej organizacji na szczeblu lokalnym. Taki układ stanowi pozytywny aspekt dla regionów, ponieważ stymuluje lokalną gospodarkę, ale także ułatwia zatrzymywanie utalentowanych osób i utrzymywanie odpowiednich miejsc pracy na szczeblu lokalnym. Dlatego też należy zwracać uwagę na szczególną sytuację przedsiębiorców i pracowników działających w sektorze kultury, w tym w regionach o trwałych i strukturalnych ograniczeniach⁽²⁾.
11. Wyraża zaniepokojenie, że Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej (EUYO) została bezpośrednio wymieniona w preambule wniosku jako podmiot, który powinien „kwalifikować się do bezpośredniego wsparcia Unii”, choć zmiana do aktualnego rozporządzenia uzgodniona przez państwa członkowskie wyraźnie wskazuje, że „[w] drodze wyjątku należy przyznać EUYO fundusze do zakończenia bieżącego programu „Kreatywna Europa” w dniu 31 grudnia 2020 r.”; Europejski Komitet Regionów chciałby w tym względzie uzyskać gwarancję, że wszystkie odnośne strony działają w pełnej zgodności z aktualnym rozporządzeniem zmienionym rozporządzeniem (UE) 2018/596 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 kwietnia 2018 r.

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. Ze względu na szczególną sytuację twórców kultury i przedsiębiorców sektora kultury podkreśla, jak ważne jest, by w ramach programu „Kreatywna Europa” poinformować o systemie poręczeń utworzonym w poprzednim okresie programowania oraz zachęcać do jego stosowania, nawet jeśli system ten jest zlokalizowany w innym miejscu.

Komponent KULTURA

13. Wyraża obawę o zrównoważenie działań horyzontalnych i nowych działań sektorowych, ponieważ niewielkie zwiększenie budżetu nie oznacza automatycznie możliwości realizacji dużo większej liczby priorytetów.

14. W odniesieniu do działań sektorowych:

- Wskazuje, że wyodrębnienie architektury w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego może negatywnie wpłynąć na powodzenie obchodów Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego w 2018 r., którego celem jest ekspozycja obywateli na europejskie dziedzictwo kulturowe i zapoznanie z nim dzięki poszerzeniu perspektywy i wykroczeniu poza obiekty dziedzictwa kulturowego. W związku z tym odpowiednio byłoby stworzenie specjalnej linii w ramach programu „Kreatywna Europa”, by wspierać upowszechnianie europejskiego dziedzictwa kulturowego po 2018 r.
- Zwraca uwagę na fakt, że dziedziny wymienione w lit. d) – wzornictwo, moda i turystyka kulturalna – mają charakter międzysektorowy, stąd ich wsparcie wymaga określonego stopnia koordynacji z innymi dziedzinami politycznymi
- Wyraża obawę o zrównoważenie proporcji między różnymi rodzajami sztuki w ramach działań horyzontalnych i nowych działań sektorowych.

15. Zaleca wprowadzenie silniejszego powiązania z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) w części, która w kontekście komponentu KULTURA odnosi się do tożsamości europejskiej i europejskich wartości, tak aby zapewnić osiągnięcie celu i aby program nie został niewłaściwie zrozumiany.

16. Zdecydowanie zachęca wszystkie sektory kultury i sektory audiowizualne – takie jak sektor muzyczny – do przekazywania wiedzy i umiejętności cyfrowych z myślą o zacieśnianiu stosunków i nawiązywaniu innowacyjnej współpracy także na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Komponent MIĘDZYSEKTOROWY

17. Z zadowoleniem przyjmuje nowe priorytety i wzmocnienie tego komponentu, zapewniające synergię w ramach programu; jednocześnie wskazuje, że w porównaniu z omawianym wnioskiem w programie „Kreatywna Europa” na okres 2014–2020 położono większy nacisk na zbieranie danych i statystyki w tym komponencie, co powinno zostać uwzględnione także w przyszłym programie.

Komponent MEDIA

18. Zauważa zmianę paradygmatu, którą niesie ze sobą transformacja cyfrowa, poprzez zmianę sposobu tworzenia dóbr kultury, zarządzania nimi, ich rozpowszechniania, udostępniania, wykorzystywania i uzyskiwania z nich przychodów. Cyfryzacja zapewnia nowe możliwości także dla kontaktów między regionami w Europie podczas wymiany prac audiowizualnych i zapoznawania się z nowymi sposobami tworzenia powiązań i wymiany treści. Cyfryzacja może ułatwić przyciągnięcie nowych odbiorców, wykorzystanie treści alternatywnych, świadczenie nowych usług i lepsze wyeksponowanie treści pochodzących z różnych regionów⁽³⁾. Transformacja cyfrowa sprawi, że propagatorzy kultury staną się – za pośrednictwem nowych narzędzi wielokierunkowej i wielokanałowej komunikacji cyfrowej – innowacyjnymi podmiotami kształującymi powiązania lojalnościowe z danym terytorium, a tym samym staną się też aktywnymi czynnikami zrównoważonego i inteligentnego rozwoju kulturalnego i wzrostu gospodarczego.

19. W tym kontekście zwraca uwagę na znaczną liczbę artystów, których prace i rozwój, choć nie są cyfrowe, są równie ważne, jak również na podmioty oferujące społeczeństwu możliwości i narzędzia szkoleniowe, takie jak biblioteki.

20. Zdecydowanie zachęca wszystkie sektory kultury i sektory audiowizualne – takie jak sektor muzyczny – do przekazywania wiedzy i umiejętności cyfrowych z myślą o zacieśnianiu stosunków i nawiązywaniu innowacyjnej współpracy także na szczeblu lokalnym i regionalnym.

⁽³⁾ CdR 293/2010 fin.

21. W tym kontekście zwraca uwagę na fakt, że nadal istnieje niecyfrowy nurt twórczości oraz rozwoju artystycznego, który jako taki również powinien znaleźć godne miejsce w społeczeństwie XXI wieku.

Budżet

22. Wyraża obawy dotyczące proponowanego budżetu nowego programu ze względu na następujące czynniki:

- Wydaje się, że propozycja Komisji nie uwzględnia inflacji; przypomina Komisji w tym względzie, że podczas opracowywania poprzedniego wniosku jednym z punktów dyskusji była możliwość zwiększenia budżetu przeznaczanego na sektor kultury i sektor kreatywny do 1,801 mld (*).
- W porównaniu z bieżącym okresem proponowany budżet 1,85 mld EUR jest przeznaczony na znacznie wyższą liczbę priorytetów ze względu na nowe działania sektorowe w kompetencji Kultura.
- Rozumiejąc intencję Komisji, by osiągnąć skuteczność działania przez scentralizowanie wielu dostępnych obecnie unijnych instrumentów finansowych wspierających inwestycje w UE, wyraża jednak zaniepokojenie, że dotychczasowe osiągnięcia systemu poręczeń mogą zostać osłabione, gdyż osoby odpowiedzialne za ten instrument w sektorze kultury nie będą miały takiego samego wglądu jak obecnie.

23. Proponuje w tym względzie zwiększenie środków budżetowych do ponad 2 mld EUR, jak również podkreśla potrzebę lepszego włączenia kultury i dziedzictwa kulturowego do priorytetów kolejnych WRF przez uwzględnianie ich w głównym nurcie, jak i synergii z innymi programami i polityką w innych obszarach.

24. Zdecydowanie podkreśla, że należy regularnie prowadzić konsultacje z samorządami terytorialnymi w zakresie koncepcji i wdrożenia środków służących finansowaniu sektora kultury i sektora kreatywnego w Europie oraz zarządzania tymi środkami, przy zwróceniu uwagi na odpowiednio szeroki zasięg geograficzny.

25. Jeśli chodzi o wyjście Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej, wyraża nadzieję, że korzystając ze wspólnych osiągnięć i dotychczasowych doświadczeń kulturalnych, UE i Wielka Brytania będą mogły kontynuować i dalej rozwijać korzystne dla obu stron stosunki w dziedzinie kultury.

26. Uważa, że zasady pomocniczości i proporcjonalności mogą zostać w pełni zrealizowane jedynie, jeśli we wniosku zostanie przywrócona „procedura komitetowa” w celu zapewnienia kontroli państw członkowskich nad zarządzaniem programem; analogicznie należy systematycznie przeprowadzać konsultacje na szczeblu lokalnym i regionalnym w zakresie kierunków i rocznych programów prac.

Nowy europejski program na rzecz kultury

27. Z zadowoleniem przyjmuje nowy europejski program na rzecz kultury jako istotny, kompleksowy fundament polityki mającej za zadanie wzmocnić tożsamość europejską przez uznanie różnorodności kultur w Europie, ożywić europejski sektor kultury i sektor kreatywny oraz ich stosunki z partnerami spoza Europy, jak też wzmocnić powiązania między obszarami polityki dotyczącymi kultury, kształcenia i innych dziedzin.

28. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nowy program europejski, przez wprowadzenie pojęcia „potencjału kulturowego”, uwzględnia wyzwania związane ze zmianą oczekiwań odbiorców, wymagające większego zaangażowania lokalnej ludności w kształtowanie programów kulturalnych poprzez wykorzystanie ich pomysłów czy nawet ich udział w wdrożeniu.

(*) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=EN>.

29. Wyraża zadowolenie, że w komunikacie bezpośrednio wymienia się miasta i regiony jako jeden z trzech ekosystemów, na których należy się skoncentrować; jednocześnie podkreśla znaczenie uwzględnienia kluczowej roli samorządów terytorialnych w praktycznej realizacji priorytetów.

30. Jednocześnie zauważa w tym kontekście, że Komitet podkreślił już wcześniej, że samorządy terytorialne, jako najbliższe obywatelom, są na strategicznie najlepszej pozycji, by reagować na konkretne potrzeby i wymagania różnych grup kulturalnych w Unii Europejskiej, co wiąże się także z dużym zakresem odpowiedzialności ⁽⁵⁾.

31. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nowy program uznaje potrzebę zmiany paradygmatu ze STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka) na STEAM (z uwzględnieniem sztuki) oraz rozszerzenia w obecnym momencie kreatywnego i krytycznego myślenia na wszystkie szczeble kształcenia i szkolenia, jak też zerwania z wyraźnym podziałem na nauki ścisłe i humanistyczne. Sztuka oferuje potencjał tworzenia nowych i pożytecznych idei. Uwzględnienie sztuki i kreatywności w nauczaniu STEM sprawi, że przedmioty te staną się jeszcze bardziej atrakcyjne, kreatywne i innowacyjne. Przedmioty artystyczne wspierają rozwój talentów i kultury i z tego właśnie powodu należy zintegrować je z technologią.

32. Kultura autochtonicznych mniejszości narodowych, etnicznych i językowych jest istotnym elementem dziedzictwa kulturowego Unii Europejskiej. Władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za zachowanie i wspieranie tej kultury oraz zapewnienie wszystkim dostępu do niej. Ponadto UE powinna udzielić finansowego wsparcia w tej dziedzinie, włączając w to ukierunkowane środki przeznaczone na zadania przydzielone władzom regionalnym w odniesieniu do ochrony środowiska kulturowego mniejszości. Należy zwrócić szczególną uwagę na wykorzystywanie innowacyjnych narzędzi wirtualnych oraz zadbać o promowanie różnych kultur mniejszościowych na poziomie UE.

33. Nawołuje, by UE i rządy na szczeblu krajowym uznały innowacje w sektorze kulturalnym i sektorze kreatywnym za czynnik napędzający całokształtowy rozwój lokalny i regionalny.

34. Przypomina, że samorządy terytorialne w ramach swych strategii rozwoju z powodzeniem uwzględniły sektor kultury i sektor kreatywny w wielu dziedzinach i przyczyniło się to do wzmocnienia lokalnej gospodarki oraz skłoniło ludzi do pozostania na tych obszarach ⁽⁶⁾.

35. Zaznacza jednak, że włączenie strategii inteligentnej specjalizacji do strategii regionalnego rozwoju nadal jest wyzwaniem, dlatego regiony potrzebują szerszego wsparcia instytucji UE w realizacji inteligentnej specjalizacji, uważanej za ramy polityki regionalnej w zakresie wzrostu stymulowanego przez innowacje.

36. Podkreśla, że Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018 wyraźnie zintensyfikował powiązaną z nim aktywność w terenie i uruchomił tysiące działań w całej Europie, zachęcił do udostępniania dziedzictwa kulturowego Europy i jego docenienia jako wspólnego zasobu, zwiększył wiedzę o historii i wspólnych wartościach europejskich oraz wzmocnił poczucie przynależności do wspólnej przestrzeni europejskiej.

37. Wnosi, by wykorzystać, wspierać i spożytkować wpływ i pozytywne rezultaty Roku oraz by partnerstwa i sieci powstałe w trakcie Roku dalej funkcjonowały w ramach unijnej współpracy kulturalnej. Europejski Komitet Regionów pozytywnie odnosi się zatem do przedstawionych w grudniu 2018 r. europejskich ram na rzecz dziedzictwa kulturowego, obejmujących pięć konkretnych obszarów działań, których celem jest spowodowanie rzeczywistej zmiany w sposobie naszego korzystania z europejskiego dziedzictwa kulturowego, jego ochrony i promocji.

38. Akceptuje art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej jako wybraną podstawę prawną; uznaje znaczenie art. 173 i 208 TFUE oraz popiera trzy strategiczne cele (wymiar społeczny, gospodarczy i zewnętrzny) oraz dwa przekrojowe działania (dziedzictwo kulturowe i cyfryzacja).

39. Zaleca, by w wymiarze społecznym punkt „ochrona i propagowanie dziedzictwa kulturowego Europy jako wspólnego zasobu, aby podnieść poziom wiedzy na temat naszej wspólnej historii i wartości oraz wzmocnić poczucie wspólnej tożsamości europejskiej” wspierał ochronę i poszanowanie dziedzictwa religijnego Europy i promował podstawowe europejskie wartości, o których mowa w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. Jeśli chodzi o trzeci wymiar (stosunki zewnętrzne): „Wyraźnie wskazuje na potrzebę solidniejszej i głębszej współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym w odniesieniu do inicjowania i rozwijania strategii wspierających międzynarodowe stosunki kulturalne i działalność w tym obszarze” (7) i uważa, że dyplomacja miast mogłaby stanowić krok naprzód w promowaniu europejskiej tożsamości kulturowej na całym świecie.

41. Uważa, że lepiej byłoby umieścić mobilność osób związanych zawodowo z kulturą wśród działań przekrojowych, biorąc pod uwagę fakt, że zapewnia ona istotną wartość dodaną dla wszystkich trzech wymiarów.

42. Ponownie podkreśla potrzebę usprawnienia zbierania danych i statystyk w zakresie kultury, gdyż jest to warunek wstępny opracowania w przyszłości rzetelnej polityki popartej faktami, i nawołuje do przyjęcia strategicznego podejścia badawczego ułatwiającego przekazywanie wiedzy w ramach obecnie rozproszonych inicjatyw, gwarantującego uwzględnienie wszystkich sektorów we współpracy z zainteresowanymi podmiotami w sferze kultury.

Bruksela, dnia 6 lutego 2019 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA